

HELD

i uheld



Hans-Christian overtog hunden Bjørn for tre år siden. Fra første møde har de to hængt uløseligt sammen, og Bjørn har været en støtte for Hans-Christian, når tanker om førtidspension og blindhed i perioder har fyldt hans hoved.

Det var først, da grafisk trykker **Hans-Christian Andersen** var til øjnlæge i anden sammenhæng, at han fik konstateret et meget højt tryk i øjnene. Han blev sendt med blå blink til nærmeste sygehus, hvor han fik diagnosen grøn stær og blev sat i behandling. Grøn stær kommer snigende, og Hans-Christian Andersen er langt fra den eneste, som opdager sygdommen sent.

AF: Anne Mette Steen-Andersen • FOTO: Sisse Stroyer

57

-ÅRIGE Hans-Christian Andersen glemmer ikke den formiddag i 2015, hvor han blev diagnosticeret med grøn stær. Han gik

arbejdsløs i den periode. Hans-Christian er uddannet grafisk trykker – et erhverv, der de seneste årtier har været ramt af udfordringer – så det var som sådan ikke nyt for ham at gå ledig i nogle måneder. Men denne gang var det ikke tanker om arbejde, der fyldte Hans-Christians hoved. Han havde kort forinden fået konstateret type 2-diabetes og skulle den formiddag til et obligatorisk øjnlægetjek for at få undersøgt,

om sygdommen havde ødelagt nogle af de små blodårer i hans nethinder.

Hans-Christian følte sig overbevist om, at der ingenting var i vejen med hans øjne. Han havde godt nok følt lidt irritation og kløe i øjnene, når han sad foran en skærm mange timer i træk – men sådan havde de fleste det vel nok, tænkte han, da han satte sig i stolen hos øjnlægen. Øjnlægen begyndte undersøgelsen, mens hun spurgte ind til hans helbred og syn. Pludselig stoppede rækken af spørgsmål brat. De følgende minutter står ikke helt klart for Hans-Christian, men han husker, at det næste, øjnlægen sagde til ham, var, at hun havde ringet efter en ambulance, som hurtigst muligt ville fragte ham til Næstved Sygehus.



Smil og grin. Hans-Christian har god grund til at være glad. De to operationer for grøn stær, han har været igennem, er forløbet, som de skal, og han har igen et normalt øjentryk på begge øjne.

Blå blink og eftertanker

Øjenlægen havde målt Hans-Christians øjentryk og havde chokeret konstateret, at han havde et øjentryk på over 60 mm Hg (kviksølv). Hos de fleste mennesker ligger øjentrykket på mellem 11 og 21 mm Hg. Et tryk på over 60 mm Hg kan forårsage uoprettelige skader på synsnerven inden for ganske få timer til få dage. Så de blå blink var bestemt ikke for sjov.

På Næstved Sygehus fastslog lægerne hurtigt, at Hans-Christian havde grøn stær på begge øjne. Grøn stær er en øjensygdom, der defineres ved et gradvist tab af nethindens nervetråde. Øjentrykket udgør den største risiko enten ved at være forhøjet eller ved, at synsnerven ikke tåler et ellers normalt tryk. Tabet af nervetråde betyder, at dele af synsindtrykket ikke når frem til hjernen, og derfor opstår der blinde pletter i synsfeltet. Ubehandlet kan grøn stær føre til kikkertsyn og i sidste ende blindhed. Hans-Christian nåede ikke at tænke så mange tanker i de fem timer, han opholdt sig på sygehuset. Lægerne forsøgte med forskellige medicinske præparater at sænke hans øjentryk, mens de gentog, at det var heldigt, at han var kommet ind nu og ikke få timer senere. Det er desværre ret almindeligt, at grøn stær først opdages sent, da sygdommen i de første faser sjældent giver udtalte symptomer. Hans-Christian husker, at lægerne på Næstved Sygehus kaldte grøn stær for 'en snigende sygdom'.

Det var først, da Hans-Christian var hjemme i huset i Glumsø igen, at tankemylderet og chokket for alvor meldte sin ankomst. Ville han miste synet? Kunne han beholde sit arbejde som trykker? Kunne han se frem til resten af sine

arbejdsduelige år på førtidspension? Og selv om hans kone forvissede ham om, at de nok skulle finde en løsning på det hele, havde Hans-Christian svært ved at falde til ro de første nætter.

To operationer i træk

Hans-Christian blev sat i behandling med tryksænkende øjendråber og tilknyttet Rigshospitalet i Glostrup, hvor nogle af landets førende øjeneksperter holder til. Behandlingen virkede tilsyneladende. Han mistede ikke synet. Bortset fra en blind plet i øverste højre hjørne af synsfeltet så han lige så godt, som han altid havde gjort. Tiden gik, og de dystre tanker om blindhed og førtidspension blev skudt til hjørne.

Men selv om alting udadtil så uproblematisk ud, var øjenlægerne i Glostrup ikke tilfredse med behandlingen. Hans-Christian fik den maksimale dosis øjendråber, men hans øjentryk lå stadig over normalen. For et halvt år siden blev Hans-Christian så kaldt til samtale. Lægerne mente, at det var rigtigt at operere ham for at få bugt med det høje tryk og bremse sygdomsudviklingen. Ved en operation for grøn stær skabes et nyt afløb i øjet, hvor den væske, der konstant dannes i øjet (kammervæsken), kan passere. Det sænker trykket i øjet.

Hans-Christian takkede ja til operationen. Først på det ene øje og efterfølgende på det andet. Operationerne blev udført ambulat, mens Hans-Christian var lokalbedøvet i det øje, der var under kniven. Han mindes at være nervøs morgenen før den første operation. Det skulle dog vise sig, at forestillingerne om det kirurgiske indgreb var langt værre end selve indgrebet. Personalet tog sig god tid til detaljeret at forklare ham



Hans-Christian opdagede ved et tilfælde, at han havde fremskreden grøn stær. I dag bruger han tid på at fortælle venner og bekendte, hvor vigtigt det er at få tjekket synet regelmæssigt.



I ugerne efter grøn stær-operationerne har Hans-Christian ikke måttet arbejde. Han har brugt mange af sine vågne timer i naturen sammen med hunden Bjørn.

om indgrebet, og han kunne løbende bede om en pause, hvis han skulle hoste eller klø sig på næsen.

Glostrup-Glumsø tur-retur

I dag er det fire uger siden, at Hans-Christian blev opereret i øje nummer to. Begge operationer er forløbet planmæssigt. Næste tirsdag skal han til sit sidste post-operationelle eftersyn i Glostrup, hvor hans øjentryk og synsfelt undersøges. Hvis alle hans tal stadig ser pæne ud, bliver han afsluttet og kan vende tilbage til sit arbejde. Almindeligvis tillades det at vende tilbage efter to ugers restitution, men da der er meget snavs og støv fra de 140.000 lokalaviser, der dagligt bliver trykt og skåret over, på Hans-Christians arbejdsplads, blev han anbefalet at holde sig væk i mindst fem uger. Græsslåmaskinen hjemme i Glumsø har også holdt stille i perioden. Heldigvis gav lægerne ham grønt lys

til at gå ture med sin niårige collie Bjørn – ellers havde ugerne efter operationen nok føltes temmelig lange, erkender Hans-Christian.

Det tager ikke Hans-Christian mange sekunder at genkalde sig den følelse af chok og forvirring, han havde i maven, da han sad i ambulancen med fuld udrykning på vej mod Næstved Sygehus den formiddag i 2015. Havde han ikke tilfældigvis haft en tid hos øjenlægen den dag, havde det måske været for sent. Held i uheld, tænker han ofte. I dag bruger Hans-Christian tid på at oplyse sine venner og bekendte om vigtigheden af at få tjekket synet regelmæssigt. Især hvis de, som han selv, har andre i familien, som lider af grøn stær. Hellere en gang for meget end en gang for lidt, konstaterer han.

I Danmark er mere end 100.000 personer i behandling for grøn stær, hvilket gør grøn stær til en af de mest almindelige synstruende sygdomme. ■